

25 jaar Europees Instituut "Wees jezelf. Maar hoe dan?"

In een sfeer van verwachtingsvol geroezemoes en het mooie decor van het Maitland Theater, ingericht volgens de nieuwe huisstijl, ging het Jubileum Event zaterdagmiddag 24 juni van start. Het thema was "Wees jezelf. Maar hoe dan?" en om dit in te leiden was de schrijver van het boek "Identiteit", Paul Verhaeghe, uitgenodigd.

Wat is identiteit?

Verhaeghe begon zijn mini-college meteen met wat identiteit volgens hem niet is – hoewel het begrip vaak wel zo wordt opgevat – namelijk niet iets onveranderlijks en niet een kern die ergens diep van binnen zit, maar eerder en meer een constructie die van buitenaf komt en die het resultaat is van twee verschillende processen.

Het eerste proces is dat van de identificatie, dat start zodra je geboren bent doordat je meteen van iemand (meestal een moeder) door middel van gezichtsuitdrukkingen, woorden, stemhoogte en volume allerlei boodschappen ontvangt. Vervolgens gaat de "ruimere omgeving" hier een rol in spelen, waardoor er een groepsidentiteit ontstaat. Het tweede proces is dat van de separatie, het afstand nemen. Verhaeghe gaf aan dat we van dit proces nog maar heel weinig begrijpen, maar dat geconstateerd is dat zelfs baby's al keuzes maken, wat erop wijst dat die al een eigen individualiteit kunnen hebben.

Beide processen gaan een leven lang door. De veranderingen die optreden kunnen heel ingrijpend zijn en in dat geval zelfs met persoonlijke crises gepaard gaan.

Hoe verhoud ik mij tot ...

De centrale vraag bij de bepaling van je identiteit is overigens:

Hoe verhoud ik mij tot:

1. de ander, te weten de ander van het andere geslacht;
2. de ander(e) autoriteit;
3. de andere gelijke(n) (broer(s)/zus(sen), klasgeno(o)t(-en), collega('s));
4. mijzelf – via de interne evaluerende dialoog die continu op de achtergrond (en soms op de voorgrond) is, voornamelijk in de vorm van normen en waarden, gebaseerd op de een of andere ideologie.

Identiteit = Groepsidentiteit

Belangrijk gegeven hierbij is de rol van de biologie: de mens is onmiskenbaar een sociaal zoogdier en in tegenstelling tot de solitaire zoogdieren hebben wij een groep nodig. Identiteit is daarom vooral ook groepsidentiteit en daardoor lijken we eigenlijk ook veel meer op elkaar dan we vaak denken. Daarnaast is een belangrijke vaststelling dat identiteit niet eens en vooral vast ligt; identiteit verschuift onder invloed van de omgeving.

De maatschappij verandert

In onze maatschappij, constateert Verhaeghe vervolgens, is sprake van een belangrijke verandering en daarmee, stelt hij, is ook onze identiteit veranderd. Door het overheersende neo-liberalisme van de afgelopen 15-20 jaar is onze verhouding tot de bovengenoemde 4 referentiepunten voor identiteit veranderd, en wel op een manier die biologisch gezien ongezond is. De kern van dit neo-liberalisme is volgens Verhaeghe het belang dat wordt gehecht aan succes in de zin van materieel en zichtbaar succes. Hiermee gepaard gaan 2 opvattingen over de aard van de mens:

1. de mens is maakbaar, en vervolgens: iedereen moet/kan het ook maken, anders heb je het verkeerd gedaan en dat is dan je eigen schuld.
2. De mens is hyper-competitief.

Verhaeghe ziet hier een verband met het toenemend voorkomen van (sociale) angst, eenzaamheid, depressie en burn-out, en toenemende (gedrags)stoornissen bij kinderen en kinderen die uitvallen uit het reguliere onderwijs. Uit onderzoek is gebleken dat er ook een correlatief verband bestaat met de toename van inkomensongelijkheid. (Voor de duidelijkheid: het gaat hier niet om een oorzakelijk verband.)

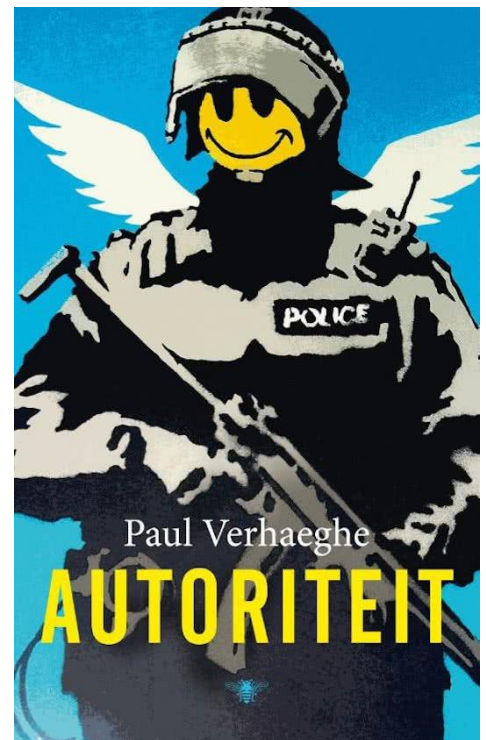
Verhaeghe uitgesproken over neo-liberalisme

De neo-liberale mensopvatting is volgens Verhaeghe niet alleen schadelijk voor onze gezondheid, maar is ook onjuist. Zij gaat bijvoorbeeld voorbij aan alles waar wij als mensen geen invloed op hebben. Daarnaast is de mens niet alleen maar een competitief maar ook een solidair wezen. In dit kader verwijst hij naar de onderzoeksresultaten bij primaten van Frans de Waal en de conclusie dat de grondslag van onze moraal niet van boven komt, maar van onder.

Times, they are changing ...

Verhaeghe stelt dat er een soort 2-deling is ontstaan tussen de mensen die kunnen meedoen met het succes en degenen die dat niet kunnen, en dat we ons als mens steeds minder op een natuurlijke manier verbonden voelen met alles wat we daardoor om ons heen zien. Inmiddels zijn wij ons ervan bewust aan het worden dat dit eigenlijk zo niet langer kan doorgaan en gaan we steeds meer op zoek naar andere vormen van verbondenheid. We zien dat in de samenleving terug in het ontstaan van diverse horizontale verbindingen, die van onderuit worden gedragen, in tegenstelling tot eerdere piramidale verbindingvormen.

De oude vormen zullen niet zomaar verdwenen zijn en de nieuwe staan niet zomaar op de rit. Misschien interessant om Verhaeghe's bespiegelingen in zijn nieuwe boek getiteld "Autoriteit" eens te lezen, een boek dat waarschijnlijk meer licht op deze ontwikkeling werpt.

Vragen staat vrij

Vragen uit het gehoor werden door Verhaeghe tot (en met!) de pauze beantwoord en tijdens de discussie die georganiseerd was rond een 4-tal stellingen zochten Paul Verhaeghe, Harry Starren (oud-directeur De Baak), Fenneke Woertman (lid Raad van Advies EI) en Ron van Deth ieder voor zich naar mogelijke wegen om in de tussentijd met deze situatie (van ontspoord neo-liberalisme) om te gaan. Ondanks (of juist door?) de ernst die in Verhaeghe's verhaal doorklonk was het goed om te zien hoe ook juist humor, spot en zelfspot, hierbij een belangrijke rol kunnen spelen. De kras neergezette stellingen werden met verve verdedigd en met misschien nog wel meer verve onderuit gehaald, waardoor het er af en toe heerlijk hilarisch aan toe ging. Coaching kan immers niet zonder humor, en onze EI coachingsopleiding ook niet, toch?

EQA-erkenning voor coaching basics opleiding Europees Instituut

De aanleiding voor dit event was overigens een heel plezierige, te weten de viering van het 25-jarig bestaan van het Europees Instituut. Dit bestaan werd vanmiddag nog eens extra bekrachtigd door de uitreiking van de EQA-erkenning door de NOBCO, die alle (oud-) studenten feliciteerde die "met deze opleiding een superkeuze hadden gedaan."

Tenslotte is de EI "gemeenschap" "toekomstbestendig" aan de borrel gegaan waarbij tegelijkertijd al weer druk werd doorgedacht en doorgepraat over de vraag hoe je met coaching kunt (blijven) aansluiten bij en antwoorden faciliteert op de vragen uit de zo snel veranderende maatschappij om je heen...

Wees vooral jezelf! En wordt vervolgd, zullen we dan maar zeggen!

Met vriendelijke groet,

Marianne Hulleman

E: marianne.hulleman@xs4all.nl

T: 0297-769102

